

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRIEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér.
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. — **és hirdetések** intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

Talpra székely, talpra Erdély!..

(d-i.) A „Székely-Udvarhely“ ez évi
31-ik száma „Jönek a milliók“ czim alatt
olyan örömhírt közölt, mely az egész ma-
gyar sajtóban ritkaság számba mehet.

E szerint egyházas jellegű barátkozás
utján 14 millió korona tőkével Kolozsvár
mellett gyapjufeldolgozó, Torda- s Besz-
tercze-Naszódmegyében pedig 18 millióval
kéntelepek kihasználása végett gyártelepeket
létesítenek angol vállalkozó pénzemberek.
Egy újabb angol társaság legkésőbb május
folyamán újra megjelenik a Székelyföldön,
körültekintés végett, hogy hol minő telepe-
ket kell és lehet állítani s e czélból egy-
előre 100 milliót szándékozik befektetni,
főleg székely munkások alkalmazásával. A
sik földi Hollandiából egy másik hollandus
társaság meg a magyar sik Alföldre készül
sok millióval megfelelő ipartelepek állítása
czéljából, a mi szintén egyházas jellegű
barátkozásból indulhat ki, a mennyiben
angolok és hollandusok élénk összekötte-
tésben állanak.

Valóban szédítően meglepő jelenség ez
főleg azokra nézve, a kik évek óta a ma-
gyar ipar tengése miatt töpregenek. Ki
hitte volna, hogy az akadályt nem ismerő
elszánt küzdelem, melylyel e vidéki
lap is évek óta a székely ipar bölcsője

körül számról-számra oly odaadással vir-
raszt, egyszerre ilyen jelenséget lásson,
hogy hatalmas angol és hollandus karok
nyujtsanak kéretlenül segílyt, anélkül, hogy
a magyarok pénzkoldulni európai körútra
indultak volna nyilvánosan.

Bizonyosnak látszik, hogy főleg az
angol társaságnak nagy magyar kísérete
lesz, hogy az gyakorlati szakembereket is
hoz magával s hogy olyan kérdéseket fog
a helyi vezetőkhez intézni, a melyekre ha-
tározott feleleteket vár; különben tovább
megy. Az angolnak minden kell, a mit egy
hegyes völgyes ország magában rejthet:
kell a vadoni szépség, ércz, kő, fa, ásvá-
nyos viz stb. s főleg az életrevaló munka-
erő. Ismeri a föld felületének legnagyobb
részét. Mindent tud értékesíteni. Azt is
tudja, hogy a brassói havasokon tul kez-
dődik a Kelet piacza a tőzsomszédban, a
a közelben. A világkereskedelem pénze pe-
dig Angliában van felhalmozódva főleg.
Átnyul Ausztria feje felett egyenesen a
keleti magyar határszélre.

Az is bizonyosnak látszik, hogy a
francia tőke sem fog késni, mert az ame-
rikai Panama-földszoros átvágása több száz
millióval az egyesült államok kezébe került.

Ha valaha talpra állott magyar és szé-
kely, most legyen készen. Itt van az idő!..
Harminczkét millió már itt van. Száz millió
indul a nyomába s ha kell, sokszorta
több is!..

Az angol megcsinálja azt, a mit lehet
és kell, ha ezer ördög állja is útját, csak
legyen hogy hol és miből. A keleti vasutat
is megcsinálta hamarosan szárnyvonalával
együtt Nagyváradtól Predeálig; csak az vala
a baj, hogy a magyar megállapodás nem
volt egészen tisztában az iránynyal, a mi
felett bánkódni már késő.

Ezért hangsúlyozzuk, hogy talpra s
tisztában kell lenni az adandó feleletekre
nézve; különben egy nagy p u c s lehet a
vége, a mi már annyiszor megtörtént s
töprenghetünk, szónokolhatunk tovább is
sikertelenül, torkunk szakadtáig.

Ez nem mese, nem szédelgés, hanem
komoly valóság. Az angol komoly czéllal
jő, nem pedig parádés csodalátni. Nem is
perelő nyomorult tudományunkért jő, ha-
nem vállalkozói bátorsággal szívében: szak-
tudományt és pénzt hoz magával, a mi
itt nincs.

Mintha e havasok bosszus mormolása
hallanék, mely azt mondja, hogy e földnek
a székely névre sötét árnyékot vető fiai ne
mutakozzanak általános felháborodás el-
kerülése okáért a jó véleménynyel jövő
angolok körül, ha már a közérzület tilta-
kozó korlátain át betörték is a tusnádi
gyülekezetbe. Ne mutakozzanak, mert nincs
szükség mentő tanácsaikra. Ne tegyenek
most is erőszakot, hogy a jó idegenek gya-
lázat hírét vigyék innen Albion földére.
Ennyi jót tegyenek e népért!.. Talpra tehát!

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCZÁJA.

Szeles János.

(1. folyt.)

Szeles termékeny költő volt; egyik versében
maga is elszámlálja műveit:

„Hatvanöt esztendőt bétöltöttem immár,
Hatvanhatodikra Ivány havától jár;
Hatvan után a mit irtam, majd 800 pár,
A ki ezt nem hiszi, számlálgassa meg bár.
Többeket irtam volt ifúságomban,
Sok dolgaim között nyert nyugodalombar.
Melyekből sok hullott el bujdosásomban
S elmaradt idegen földön lakásomban.“

Felemliti többek között a »Gyűrű uttyáról«,
— »Az udvari dáma kiesin fuvójáról«, — »A
Mátra megett Fantsal bíró leányáról«, — s végül
a Morgondi Borkáról írott verseit, melyek »mind
négyesek«, azaz egyrimű négy soros strófákban
írt versek. Majd így folytatja:

„Két vén leányzóról is ilyen munkát tettem,
Árkimel dolgát is majd ötszázba vettem,
Jóllehet több részét ennek elvesztettem,
Mely káromot soha el sem felejtettem.
S oláhfalvi asszony testamentumáról,
S a paniti leány hirehagyásáról,
Végre életemnek párja haláláról,
S annak töllem való elbucuzásáról.“

Irt azonfelül

„Tiszta szerelemtől indult énekeket,
Rutság nélkül való tisztességeket.
Nincs is senki, a ki böcsmélje ezeket.“

1 Igy! talán hitehagyása helyett.

S bár mikor e sorokat írta, Szeles már 66
éves volt, még mindig terveket forgat elméjében
s egy „román“-nak „magyar nyelvre elfordítá-
sá“-n gondolkodik. Mindezek megvannak a nálam
levő kötetben is, sőt még egy „szomorú kimene-
telü hármastörténet“ is, — „melyet Márónak és
Násónak bőv írásaikból rövid summában magyar
versekben foglalt.“ — A kézirat eleje hiányos
lévén, több költeményéről a czímen kívül egyebet
nem tudunk, — a mi pedig elég kár, mert pl.
egyik költeményében a nagyidai cigányok esetét
is megénekelte s jegyzetben egyuttal elmondja
a történeti valóságot, legalább úgy, a hogy ő
hallotta.

Szeles, mint a felsorolásból látható, legin-
kább az epikát művelte; a hazai tárgyak helyett
azonban inkább a regényes ó-kor ragadta meg
figyelmét; fenmaradt azonfelül néhány lírai köl-
teménye és szatírája. Ismertetésünket az utóbbiak-
kal kezdjük.

Lírai költeményeit általában a terjengősség
jellemzi; az érzelmek festése helyett elmélkedik,
tanításokat, életszabályokat ad s inkább ezekkel
kiván hatni az olvasóra, mint az érzelem közvet-
lenségével. Ilyen a: „Holtig való hívség“ is, mely-
ben a költő hűséget fogad a fülemülének, mely
öt minden reggel dallal üdvözli. Vagy a „Kese-
redett szívnek keserves nótája“, melyben a leány
szerelmét kéri, ki azonban „szolgálatit, hiv aján-
lásit megvetette“. Ezért még sem tesz neki szemre-
hányásokat, s bár ugymond:

„Szívem sérelme, lelkem keserve nagy,
Hogy ilyen kegyetlen vagy,

De Isten tartson s boldogítson,
Minden jót kíván szolgáló bucsuzván:
Engem többé nem látsz.“

»Egy bizonyos személyhez való hajlandó-
ság“-ban elmondja, hogy ő csak egy lányt szeret,
„kiért szívem ég nagyon“, de nevént nem mondja
meg, „csak szívemben gondolom“. Azt azonban
megsem tudja megállani, hogy el ne dicsekedjék
kedvesével, kinek:

„Szépségében, erkölcsében nincs semmi kivethető,
Mit láthatni s gondolhatni, benne mind szerethető.“

A „Panaszoló ének“-ben már újra kesereg,
„mert szeretöm nem vészi, s oly jókedvvel sem
tészi mindenben én kedvem“, de ő hű marad
hozzá, változatlanul fogja ezután is szeretni. Más-
sok boldog szerelmének látása azonban mégis
kifakadásra készíti:

„Mely szerencsés az a szív, kihez szeretője hiv,
Tölle minden jókat vár,
Ki hozzá nem változott, kettős szint sem hordozott,
Tiszta igazsággal jár.
Tölle semmit meg nem szán, véllé mint magával bán.
Álnokságától sem fél, vig kedvében bátron él.“

A „Kelletlen személy ének“-ben a sze-
rencsétlen szerelmes saját tapasztalatán okulva
ad tanácsokat; elmondja, hogy „a kit ki nem
szeret, semmit sem hajt arra“; oly lányt szeretni,
kinek szíve már nem szabad, annyi, mint

„Szárak kösziklákön hangyákat nyomozni,
Mézét üveg által nyalni
S olyan szekér után futni,
Ki nem akar vární s fel sem kíván venni.“

(Folyt. köv.)

Dr Lukinich Imre.

Szózat a székely társadalomhoz.

Székelyföldünk szépségeit, kiváló gyógyerejű fürdőit csak sejtük és csak a vágy él itt-ott látni és megismerni azokat. Tagadhatatlan, hogy e részben mulasztás terheli a székely társadalmat is. Régen túl kellett volna essünk a kezdeten, hogy most a versenyben helyet foglalhassunk. Tény, hogy megelőzték más vidékek. Magukhoz vontatták az idegen forgalmat, még ita hazában is, idegenajku, élelmesebb népek.

A székely társaságok most először próbálnak alkalmat nyújtani nagy Magyarország társadalmának a Székelyföld megismerésére. Valószínűleg sokan eljönnek még a folyó év nyarán, mert szerte az országban rokonszenves érdeklődés nyilvánul most a székelyek iránt.

Kötelességünk nekünk mindent elkövetni, hogy bár ez a késői kezdés jól sikerüljön. Ha úgy lesz, amint mi reméljük, eredményes folytatása ujlhat meg minden nyáron a turista forgalomnak, ami anyagi és erkölcsi tekintetben hasznára lesz a Székelyföldnek.

Kérünk mindenkit, aki a székelyeket szereti s ebben az ügyben munkálni és áldozni hivatva van, kövessenek el egyesek és testületek mindent, hogy az idej első társas kirándulásokban résztvevő vendégeink kedves emlékekkel térjenek tőlünk haza.

Vigyék hírül az egész országba, hogy a Székelyföld érdemes a megtekintésre, hogy népe figyelmes és vendégszerető. Hogy élő reklámjai legyenek fürdőinknek, amelyek a beteget meggyógyítják, a kedélyt fölfrissítik.

Erre fogjon össze a székely társadalom minden tényezője az egész vonalon. Keljenek nemes versenyre hatóságok, testületek, székely-társaságok, fűrődigazgatóságok, a társadalom minden egyes tagja, nők és férfiak. Gazdasági érdekeink és jó hírnevünk ápolása áldozatot kíván minden székelytől!

Mutassuk meg szivesség- és előzékenységgel, hogy mi az igazi székely vendégszeretet!...

* * *

Magyarországi tanulók a Székelyföldön.

A Székely-Egyesület és Székely-Társaságok marosvásárhelyi irodája által indított mozgalom örvendetes visszhangra talált. Egyfelől a tanulók, másfelől a királyhágóntuli rész városainak intelligens társadalmi készül és szervezkedik a Székelyföld meglátogatására. A turista forgalom még e hónapban megkezdődik.

Május 21-én a pápai tanítóképző 36 növendéke és 3 tanára érkezik Marosvásárhelyre. 22-én Szováta, Parajd, 23-án Korond, Székelyudvarhely, 24-én Homoród, Csikszereda, 25-én Tusnád, Szentanna-tót nézik meg. 26-án Sepsiszentgyörgyre érkeznek. 27-én délelőtt Előpatakra rándulnak, aznap délben Brassóba utaznak, 28-án kirándulnak Hosszfuluba s aznap este Brassóból hazautaznak.

Május 25-én a szabadkai tanítóképző (4 tanár vezetésével) 35 növendéke Kolozsvárra érkezik. 26-án Szászrégenen át Topliczára, másnap reggel Borszékre mennek. 28-án Gyergyószentmiklóson állapodnak meg, 29-én Ujfalun, Parajdon át Szováta, 30-án délre Marosvásárhelyre s onnan este hazautaznak.

Egyházi élet.

A mi templomunk

czimmel megindított mozgalomnak máris örvendetes eredménye van. Vasárnap igen tekintélyes számú közönség gyűlt össze a róm. kath. főgimnázium nagytermében, a melyből kifolyólag a plebánia templom belsejének díszítésére igen tekintélyes adományok helyeztetek kilátásba.

Az értekezletet Jung-Cseke Lajos apát-plebános a következő lelkesült hangú, tartalmas beszéddel nyitotta meg:

Igen tisztelt értekezlet!

Üdvözlöm önöket szivemből s hálás vagyok azon szivességükért, hogy meghívásomra ily szép számmal jelentek meg itt.

A meghívóban — úgy általánosságban — jelezve van összejövetelünknek célja. Azt hi-

szem, hogy mindnyájan átérezzük azt, hogy egy magasztos, de nehéz feladat előtt állunk. Amde én Isten támogató kegyelmében bizom s erős reménységgel vagyok eltelve az iránt, hogy daczára szegénységünknek, daczára a társadalmi számtalan igényeknek, melyek elől sokszor ki sem térhetünk: a mi összetartásunknak s különösen az önök kipróbált buzgóságának sikerülni fog a kitűzött cél elérése.

Az önök nemes izlése felment engem azon kötelesség alól, hogy templomunk kijavításának, illetve kidiszításának szükségességét bővebben indokoljam.

Nemde minden művelt ember arra törekszik, hogy egész lakása állandóan tiszta s annak egyik szobája különösen is díszes legyen. Semmi fáradságot és költséget nem kímélünk azért, hogy vendégeinket egy díszesebb, sőt sokszor felesleges fényvel és pompával butorozott szobában fogadhassuk. No s hát az a ház, a melynek feldíszítésére, kitakarítására vállalkozunk, az Urnak háza, melyben állandóan ott tartózkodik a legméltóságosabb oltáriszentségben jelenlévő Ur Jézus. Épen azért azt hiszem, „hogy nem fog elfásult lélek találkozni, a ki a jelzett cél elérhetésétől, az ő segítő filléreit meg tudná tagadni“.

Hisz midőn ezelőtt pár évvel életbeléptettük, az ugynevezett vasárnapi perselyes gyűjtést a templomban, igen sokan bizonyos lenéző, vagy legalább is kételkedő mosolylyal fogadták a kezdeményezést s ime! ma, Istennek legyen hála, ezen fillérekből takarékpénztárban kezelve 1100 korona alapunk van, a mely szintén mostani terünk megvalósítására van rendeltetve.

Tisztelt értekezlet! Minden hitközség életének fokmérője a templom. A hol a templomot tisztán, díszesen látjuk berendezve, azonnal tudjuk, hogy ott a hívekben az élő és termékeny hit lakozik. A székelyudvarhelyi r. katolikusok mindig híresek voltak arról, hogy erősek a hitben s hogy öntudatosan szolgálják az Urat. No hát itt az ideje, itt van a kedvező alkalom, hogy ez a hit tettekben is megnyilatkozzék! Vegyük komolyan fontolóra azt a fenséges, magasztos és szent ügyet, hozzuk össze filléreinket az Ur Isten házának kiesinosítására, kidiszítására, a gazdag adjon sokat, mert mindent az Ur Istentől kapott, a szegény is adja oda megtakarítható filléreit s a jó Isten meg fog segíteni! Gondoljuk csak meg, hogy sokszor pillanatnyi élvezetekért, mulatozásokért mily sokat el szoktunk költeni, anélkül, hogy az által háztartásunkat megzavarjuk, pedig az ilyen élvezet elröppen mint egy álom s valljuk be, hogy igen sokszor kellemetlen emlékeket hagy vissza lelkünkben s lám, ha csak egy ilyen mulatságról lemondunk s annak költségeit az Ur házának ékesítésére szenteljük, maradandó emléket hagyunk hátra utódainkra.

Forduljunk tehát a jó lelkek áldozatkészségéhez! tegye meg mindenki a maga kötelességét ezen szent ügy érdekében, nemcsak adományozása, hanem másoknak meggyőzése, felvilágosítása és biztatása által is s a dolog nem fog olyan nehezen menni, mint a kishitűek gondolják.

Én a teendők megbeszélése végett hivtam össze önöket kedves híveim a mai értekezletre, a melyet Isten szent nevében megnyitok.

Az éljenzéssel fogadott megnyitó után többen szólottak a kérdéshez. Majd az apát-plebános gyűjtőiveket adott át: Demény Ferenczné és Homolay Lajosné, özv. Ugron Istvánné, dr. Soly-mossy Lajosné, Tamási Péterné és Papp Zakor Endréné urhölgyeknek, akik a gyűjtést házról-házra járással fogják teljesíteni.

Már a gyűlés folyama alatt történtek ajánlatok, például: Jung-Cseke Lajos egyelőre 100 K, Mihálovits Béla tanár 120 K, Mihály János kir. törvényszéki bíró 200 K, két tag kilátásba helyezte, hogy az egyik festett ablakot elkészítik saját költségükön, egy buzgó egyháztanácsos pedig hajlandó az egyik oltár újra aranyoztatásának költségeit fedezni.

Tehát katolikus polgártársaink további áldozatkészségétől függ, hogy a mintegy 25—30000 korona építési összeg minél gyorsabban begyűljön Isten házána díszítésére. Adja Isten!...

— **A fiatal puska.** Egy vadász beperelte a cigányt, hogy fegyverét ellopta. A cigány a bíró előtt azt vallotta, hogy a fegyver már évek óta tulajdona. »Hány év óta!« kérdezé a bíró. »Oh, annak már sok ideje! Már akkor volt az enyém a puska, amikor egészen kis pisztoly volt.«

Különfélék.

— **Időjelzés** a meteorologiai intézet május 13-iki távirati jelentése szerint: Enyhe, változó-kony, elvéve csapadék.

— **A király** hétfőn este Budapestre érkezett. Ma, csütörtökön udvari bál lesz, melyen az összes Budapesten tartózkodó főherczegek és az idegen államok képviselői, ugyszintén számos katonai méltóság Bécsből is részvesz.

— **A helybeli ev. ref. kollegiumhoz** a közoktatási miniszter dr. Szádeczky Lajos kolozsvári tud. egyetemi tanárt küldötte ki kormány-képviselőnek az érettségi vizsgálatokhoz.

— **Kinevezés.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök vármegyénkbe az etédi anyakönyvi kerületbe Szász Ferencz körjegyzőt anyakönyvesnek nevezte ki.

— **Méhészeti előadások.** Nagy János, VII. kerületi méhtenyésztési szaktanár e hó 18-án Benő és 19-én Erked községekben gyakorlati előadásokat tart.

— **Eljegyzés.** Szabó Kálmán nyomdatulajdos, a Szabó Testvérek könyvnyomdájának birtagja eljegyezte Katona Gizellát Székelykereszturon.

— **Miniszteri segély.** A földmívelésügyi miniszter 3045—903. eln. sz. alatt jóváhagyta vármegyénk gazdasági egyesületének folyó évi költségvetését és működési programját tudomásul vette és azon reményben, hogy a székely nép érdekében megindított gazdasági tevékenység vezetésére kiküldött miaiszteri megbízott működését az egyesület minden irányban hathatósan támogatni fogja, az egyesület költségvetésében mutatkozó hiány fedezésére 2400 K állami segélyt engedélyezett. Együttal megjegyzi a miniszter, hogy ezen támogatásával szemben elvárja, hogy az egyesület állandó titkár alkalmazásáról gondoskodjék, illetőleg, hogy az egyesület jelenlegi titkára másoldalu tevékenységét felhagyva, egész munkásságával a gazdasági egyesületet szolgálja. Kapcsolatosan megemlítjük, hogy Hlatky Miklós kir. főreáliskolai tanár, az egyesület ügybuzgó titkára, a mindössze pár héttől álló jelenlegi tanév után nyomban kéri nyugdíjazását és azontul minden idejét az egyesület érdekeinek fogja szentelni.

— **Meghívó.** A »Szejké-fürdő« megnyitásával kapcsolatosan, a fürdő báltermében 1903. évi május hó 17-én (vasárnap) a fürdőszépítési alap javára zártkörű majális rendeztetik, melyre az igen tisztelt közönséget tisztelettel meghíva a rendezőség. Belépti-díj: Személyjegy 1 K 20 f. Családjegy 4 személyig 3 K. Deákjegy 1 K. Kezdeté delután fél hat órakor. Jó vendéglősről, zenéről és kocsiközlekedésről gondoskodva van. Felülfizetések köszönettel fogadtnak s hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók Betegh Pál könyvnyomdája-, könyv- és papirkereskedésében Székelyudvarhelyt.

— **Vármegyénk közigazgatási bizottsága** e havi rendes ülését kishalmgyi Hollaky Arthur főispán elnökle alatt tegnap délelőtt tartotta meg a vármegyeház kistermében. Az elnöki megnyitóval kapcsolatos bejelentések után az összes előadók havi jelentéseit tudomásul vették. Köszönő feliratokat küldenek a belügyminiszterium vezetésével megbízott Széll Kálmán miniszterelnöknek, valamint Láng Lajos kereskedelemügyi és Darányi Ignácz földmívelésügyi minisztereknek a vármegyei viczinális utak javítása céljából legújabbán utalványozott 20 ezer korona állami inségsegélyért. Daniel Lajos indítványára lépéseket tesznek az ágostonfalva—barótki postaközlekedésnek a megelőző állapotba való visszahelyezése érdekében. A vármegyei községi és körjegyzők egyesületének a székelyudvarhelyi kir. pénzügyigazgatóság ellen beadott panaszára Molnár Lajos kir. p. ü. tanácsos, p. ü. igazgató terjedelmes választ olvasott föl, melynek tanulmányozására dr. Damokos Andor alispán, Sándor Mózes és dr. Nagy Sámuel tb. tisztifügyész tagokból álló bizottságot küldöttek ki, hogy az érdemleges határozat meghozatala előtt, véleményns jelentést terjeszsenek — a most már mind a két fél kihallgatása után — az ülés elé. Végül főispán indítványára egyhangulag elhatározták, hogy a Menyhart András bizottsági tagot neje elhunytával ért csapás alkalmából a bizotts. jegyzőkönyvileg részvétét fejezi ki s ezt részvétiratban fogja tudomására hozni. Ezekon kívül több községi és magánügy elintézése után az ülés véget ért.

— **Az udvarhelyi reform. egyházmegyének gyásza van.** Szeretett esperesének, Menyhárt Andrásnak neje f. hó 11-én elhunyt. Csak egy nő halt meg... szívében krisztusi szeretettel. Csak egy hitvessel kevesebb... ki az odaadó munkásság, hűség mintaképe volt. Csak egygyel kevesebb Izrael leányainak a száma... és mégis oly nagy a Sion keserve, kimondhatatlan a bánat.

— Az elhunytól családja a következő gyászjelentést adta ki: »Menyhárt András kecseti ev. ref. pap, az udvarhelyi egyházmegye esperese, a maga és nagyszámu rokonok nevében, Isten akaratán megnyugovó, szomorú szívvél tudatja, hogy szeretett hű neje **M e n y h á r t** Andrásné szül. Imreh Józefa életének LVIII., boldog házasságának XXXV. évében, május hó 11-én este 7 órakor, rövid szenvedés után, jobblétre szenderült. Az Ur szolgálja mellől kidőlt az Urnak ihletett lelkű szolgáló leánya. A gyenge nőben a családi életnek erős oszlopa, a férjnek védő angyala, vezérlő fénye szállott sirba. Egy nő, kinek szíve teljes volt szeretettel s e szeretetnek melegét érezték az árvák, a szenvedők, fénye után haladtak a kértelkedők. Egy nő, kinek még lábai nyomából is áldás fakadt: a békességnek, a jótékonságnak, a hitnek áldása, hogy megláttaték a gyülekezet minden tagján, közelben és távolban, hogy az Urnak szolgáló leánya és az ő országának munkása vala. Hült tetemét Kecsetből, május hó 13. án délután 1 órakor a háznál tartandó rövid ima után Székelyudvarhelyre fogják szállítani, a hol ez nap délután 3 órakor az ev. ref. temetőben helyezik örök nyugalomra. Emléke legyen áldott! Kecset-Kisfalud, 1903. május hó 12. A javakorban élt tisztos urnó temetése tegnap délután általános nagy részvét mellett történt meg városunkban. Kecset községben **B i r ó** Áron felsőboldogasszonyfalvi lelkész mondott szívinidító, szép imát a háznál; míg a székelyudvarhelyi reform. temetőben **V a j d a** Ferencz helybeli ref. lelkész hatóságos beszéde vigasztalta a gyászoló közönséget s különösen a testben és lélekben megtört férjet és egyházfőt. A ref. egyházmegye papsága, gondnoki kara, a kollegium tanár-kara, gondnokai, ifjusága teljes számban vett részt a temetésen.

— **Felolvasás az apion irtásáról.** Vármegyénk gazdasági egyesületének választmánya kedden délután dr. Damokos Andor alelnök vezetése alatt tartotta meg e napra kitűzött ülését a választmányi tagok és több gazdálkodó, valamint a nagygalambfalvi áll. tanítók részvételével. Jablonowszki József, a m. kir. áll. rovar-tani állomás főnöke igen érthető, a legkisebb részletekre is kiterjedő alaposítással tartotta meg nagyfontosságú előadását, melyet a „Székely-Udvarhely“ múlt számában általánosságban már ismertettünk is. A tanár ur oly élethűen és érdekesen megmagyarázott mindent, hogy azt a legegyszerűbb gazda is megértette. Az apion többszörös változataiban bemutatta s a valóban élvezetes előadásáért lelkesen megjeleneztek. Ebből Darányi minisztert is illeti rész, a ki teljes odaadással gondoskodik székely népünk érdekeinek hathatós védelmezéséről s a ki azt a jelenlegi előadás megtartásával is bebizonyította. Az ülés folyamán Tökös Jenő patakfalvi ev. ref. papot, Tibád Lajos helybeli mészáros és Holbak Ede székelykereszturi gazdasági szaktanárt az egyesületi tagok sorába fölvettek. Polgár András zombori lakosnak 9 K tagsági díját törölték. A szüzugyula legelőre való kihajtását áldozó csütörtökre (e hó 21-ikére) tüzték ki. Több tárgy elintézése után az ülés az elnök elzetésével ért véget.

— **A róm. kath. főgymnasium VIII. osztályának osztályvizsgálatai** folyó hó 11., 12. és 13-án tartattak meg. Az érettségi írásbeli része 15—20-ig lesz, a szóbeli pedig június hó 4. és 5-én.

— **Emléket az agyagfalvi réten!** A Székely emlék javára a brassói Székely Társaság küldött 6 K 50 fillért, Ilyés József honvédszázados 21 K 30 fillért, összesen 27 K 80 fillér. Ezt hozzáadva az idáig befolyt 4944 K 66 fillérhez, az alap összege tesz 4972 K 46 fillért. Fogadják a nemes szívű adakozók hazafias adományukért a végrehajtó-bizottság hálás köszönetét. Székelyudvarhely, 1903. május 9. Ferentzi János, végreh. biz. pénztárnok.

— **Dijazással egybekötött lókiállítás** rendez folyó évi szeptember 21-én (hétfőn) d. e. 11 órakor Udvarhelyvármegye lötenyészti bizottmánya Székelyudvarhelyt, a barompiazc téren. Díjazni fognak csikós kanczákat s két és hároméves kanczacsikókat. Daniel Lajos földbirtokos, a bizottmány elnöke vezetésével e hó 12-én a rendező bizottságot már megalakították s annak tagjai: Hlatky Miklós titkár, Szabó István, dr. Demeter Lőrincz, Simó János lettek. A bíráló bizottságba pedig a miniszteri kiküldött mellé Daniel elnök, Pálffy Dénes, Orosz Lajos, Szabó István és Ugron Zoltán választották meg.

— **Kirakó-vásár.** Homoródkarácsonfalva községnek minden évben július hó 2-án megtartandó kirakóvásár engedélyezését hozta javaslatba vármegyénk gazdasági egyesülete. A helypénz fele a községet, két-két ötdrészre pedig a róm. kath. és unitárius egyházakat illetné, mint a melyek már ösidőktől fogva élvezik ezen jövedelmet. Tekintve az ezen ügyből származott egyenetlenségeket, ohajtandó volna, hogy a vásár a béke teljes helyreállítása szempontjából is engedélyeztessék.

— **Alagsó gyártás vármegyénkben.** Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter gazdasági egyesületünk kérését méltányolva, 2411—903. eln. sz. a vármegyénkben felette szükséges alagsóvezés megkönnyítése céljából utasította a X. ker. m. kir. kulturmérnöki hivatalt, hogy egy kis alagsó sajtót sürgősen szerezzen be s azt bocssássa egyesületünk rendelkezésére. A kulturmérnökséget egyuttal felhívta a miniszter arra is, hogy gazdasági egyesületünknek az alagsóvezések megkedveltetése érdekében kifejtett tevékenységét minden tekintetben támogassa.

— **A kanyaró városunkban járványszerűleg** lépett fel. Eddig hat betegedési eset volt s abból egy már kigyógyult. A legutóbbi betegségi bejelentés e hó 12-én történt.

— **A száj- és körömfájás,** mely miatt oly kiszámíthatatlan kárt szenvedett vármegyénk gazdaközönsége — az elmúlt évben, ismét mutatkozik. Szent-Erzsébet községben föllépett ez a veszélyes állapotbetegség, melynek elfojtása céljából a legmesszebb terjedhető hatóságai intézkedéseket nyomban megtette vármegyénk alispánja.

— **Duhajkodó székelyek.** Vasárnap éjjel a Szent-Imre-utczában tánczvigalom volt. A multság a székelynek »italos« nélkül nem multság. Tehát »a bion illogat«-tak — különösen Balázs Lajos és László Ferencz szentimrei lakosok. Demeterék voltak a »hangász«-ok s huzták és fujták is becsületesen a kitűzött időig, sőt még a ráadással sem fukarkodtak. Azonban végtére a sok a jóból is megárt s elkezdtek makacskodni, »hogy ők aztán tovább nem muzsikálnak.« Balázs és László nem vették tréfára a dolgot. Előbbi a Demeter Mihály óczfalvi zenész 14 koronás klarinetjét, utóbbi pedig Demeter Sándor bikafalvi zenész 12 koronás hegedűjét összetörte. A szegény »hangász«-ok most kenyérkereső szerszámuk értékéig kártérítési pört indítottak a helybeli közs. bíróságnál.

— **Piaczi árak kivonata.** Székelyudvarhelyen, a folyó hó 12-én megtartott hetivásáron hivatalos jegyzés szerint: tiszta buza 2 K 60 f — 2 K 90 f, elegyes 2 K 20 f — 2 K 40 f; rozs 2 K — 2 K 30 f; törökbuza 2 K — 2 K 20 f; árpa 1 K 80 f — 2 K; zab 80 f — 1 K és burgonya 40—60 f árban került eladásra 20 lit. vékánként.

— **Ellopott bicikli.** Brassóból értesítették rendőrségünket, hogy ott dr. Rödlér Henrik orvosnak egy kerékpárját ismeretlen tettes ellopta. A nyomozat foly.

— **Dankó Pista** dalos ajaka immár örökre elnémult. Ha testi hüvelyét el is ragadta tőlünk a kérlelhetetlen sors, lelke itt maradt. Benne van dalaiban, azokban a kimondhatatlan édes-bus dalokban, amelyek lelkéből fakadtak s melyek még az utókornak is élő bizonyítékai lesznek: volt a magyar nemzetnek egy poétalelkű dalosa, ki szíve megnyilatkozásait igaz dalgyöngyök alakjában örökségképpen reánk hagyta, Dankó 50 legszebb

eredeti nótája énekhangra, zongora-, vagy czimbalomra kapható 4 koronáért a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedésében) Székelyudvarhelyt, Kosuth-utca 15. sz.

— **Vizsgai íráslapok** igen finom papíron, esinos kiállításban, olcsó árak (100-a 90 fillér) mellett kaphatók a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedésében) Székelyudvarhelyt, Kosuth-utca 15. sz. a.

Törvénykezés.

Főtárgyalások. A helybeli kir. törvényszékhez a következő főtárgyalások vannak kitűzve: 15-ére: 1. Kinda Péter és négy társa. Lopás és orgazdaság büntette miatti ügyben. 2. Bálint János. Lopás büntette miatti ügyben. 3. Kápolnásoláhfalvi Both Dénes és két társa. Magánlak megsértés büntette miatti ügyben. 4. Gergely Elek József. Lopás büntette miatti ügyben. 16-ára: 1. Márafalvi Máté Lajos és társa. Hatóság elleni erőszak büntette miatti ügyben. 2. Gellért Márton. Hatóság elleni erőszak büntette miatti ügyben. 3. Szentléleki Hegyi Gáspár. Lopás büntette miatti ügyben. 4. Id. Bálint János. Magánlak megsértés büntette miatti ügyben. 5. Márafalvi Dávid Gergely. Sulyos testisértés büntette.

Közgazdaság.

Erdősítési jutalmak. A földmiv. miniszter a közigazdasági érdekből beerdősítendő kopár, futóhomokon álló és vízmosásos területeken az 1902. év folyamán önként teljesített erdősítések után az erre érdemesnek talált és anyagi helyzetüknél fogva segélyezésre tényleg reá szoruló birtokosoknak, a kir. erdőfelügyelőségnek, a m. kir. állami erdőhivattal együtt tett javaslatára — az alábbi összegeket államsegélyképpen kiutaltványozta s s intézkedett, hogy ezen összegek az említett hivatalok által értesítendő birtokosoknak az illető m. kir. adóhivatalok útján közvetlenül kifizetessenek.

A kiutalt összegek a következők: 1. Tibód községben Dakó József birtokát képező 1 hold területen teljesített fásítás után 26 korona; 2. Tibód községben Dakó Elek 1 hold területén teljesített fásítás után 26 korona; 3. Gagy községben Veress Sándor 2 hold területén teljesített fásítás után 52 korona; 4. Bikafalva községben a közbirtokosság területén 1 holdon létesített fásítások után 22 korona; 5. Ugyanazon községben Lukács Mihály 1 hold területén létesített fásítás után 22 korona; 6. Oroszhegy községben a közbirtokosság területén 7 holdon létesített fásítás után 182 korona; 7. Bethlenfalván a róm. kath. templom területén 2 holdon létesített fásítás után 52 korona; 8. Kissolymoson a közbirtokosság területén 15 hold területén létesített fásítás után 33 korona; 9. A martonosi unitár. egyház birtokán 0.8 hold területén létesített fásítás után 21 korona; 10. A ravai unitár. egyház birtokán 2 holdon létesített fásítás után 44 korona; 11. Nagygalambfalva község birtokán 1.35 hold területén létesített fásítás után 30 korona; 12. Ugyanazon községben az ev. ref. egyház birtokán 1 holdon létesített fásítás után 22 korona; 13. Siklód községben az ev. ref. papi hivatal birtokán 1.1 hold területén létesített fásítás után 22 K; 14. Ugyanott az ev. ref. mesteri hivatal birtokán 1.1 holdon létesített fásítás után 22 korona; 15. A szederjesi volt urbéresek birtokán 3.5 hold területén létesített fásítás után 77 korona; 16. A homoródkarácsonfalvi közbirtokosság birtokán 6 holdon létesített fásítások után 132 korona; 17. Homoródmás községben a közbirtokosság birtokán 9 holdon létesített fásítások után 234 korona és 18. Vécze községben a róm. kath. egyház birtokán 0.6 hold területén létesített fásítás után 13 korona.

— A »Székely-Udvarhely« szerkesztősége és kiadóhivatala (Betegh Pál könyv-, papír- és rajzszerkesztése) új helyiséget változtatott. **Kossuth-utca 7. szám alól** — hol ez előtt nyolcz és egyegyed évvel lapunk pályafutását megkezdette s hol annyi jó és balsors között a kezdet nehézségeivel eredményesen megküzdeni sikerült — **ugyancsak a Kossuth-utca 15-ik házszám alatt** (közvetlenül a »Budapest« szálló mellett) **lévő szép világos és kényelmes helyiségbe hurozkodtunk át.** Mit ezuton hozunk m. t. olvasóink szives tudomására.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be **M a u t h n e r** Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a »Sétatéri« vagy a »Margitszigeti« fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja **M a u t h n e r** Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére

Eladó fuvó hangszerek.

A bögözi ref. dalárda 9 drb fuvóhangszere 160 koronáért eladó; ajánlatokat elfogad az elnökség május 30-ig.

STANDARD

életbiztosító-társaság Edingburghban, Angolhon. — Alapított 1825.

Magyarországi fiók:

Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 4. szám.
(Standard palota.)

Évi bevétel	32,000,000 K.
Kiutalt nyereségrészek ..	170,000,000 „
Vagyon	260,000,000 „
Halálesetek folytán kifizetve	520,000,000 „

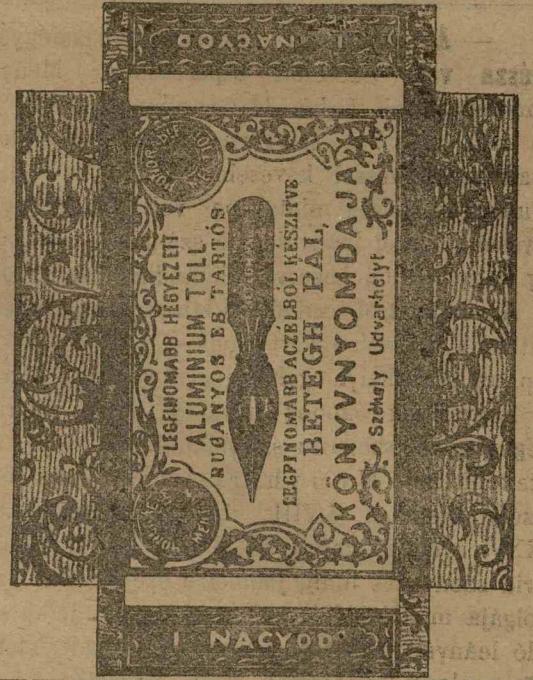
▲ „Standard“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei:
Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világművek. Kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. Szabad háboru-biztosítás népfelkelők részére. **Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.** Bővebb felvilágosítás a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt (Kossuth-utca) nyerhető.

Műasztalos-tanulónak két jó családból való fiut fölvesz **Pál István** épület- és butorműasztalos Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 40. sz.

Fagylalt a legkülönbözőbb választékban, úgy **pompás cukrászsütemények** is **friss** minőségben **állandóan** kaphatók: **Ernst György cukrászatában** Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Eladó ház. Székelyudvarhelyt, az Eötvös-utca 8. sz. kőház, szabad kézből eladó. Bővebb értesítés **Kassay F.** Ákos tulajdonostól nyerhető.

Eladó emeletes ház. Székelyudvarhelyt, a Kossuth-utca 16. sz. ház örökáron eladó. Bővebb felvilágosítást **Balassy Ignác** tulajdonos ad.

Előállítok templomi és iskolai berendezéseket.

Pártoljuk a székely műipart.

Hivatkozva előbb megjelent hirdetésemre s körletemre, van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy 8 év óta jó hírnévnek örvendő és segédgépekkel felszerelt

MŰASZTALOS-ÜZLETEMET

1903 május hó 1-én **Székelyudvarhelyt, Arpád-utca 25. szám** alatt (a főreáliskola közelében) megnyitottam. — Előállítok mindennemű stílű műbutor-remeket, honi vagy külföldi fanemekből, hálószobák, ebédlők, irodák, üzletek stb. berendezését a leg-egyszerűbbtől a legszebb mű kivitelig. Ugyisintén készítek a butorberendezésekhez tartozó mindennemű és fajta esztergályozott munkákat izlésesen. — Több éves száraz anyaggal rendelkezem s így előre is biztosíthatom a tartós munkát. Árfeltételeim bármely idegen forgalmi árjegyzéknél bebizonyíthatóan előnyösebb. S minthogy képesítem külföldön és az ország legelső műiparosainál a fővárosban nyertem, műbutorokat rézdiszítással is előállítok.

2 tanuló felvétetik, iskolázott előnyben részesül.

Magamat és műasztalos-üzletemet a n. é. közönség nemes pártfogásába ajánlva, vagyok illő tisztelettel:

VIZI FLORIS műasztalos.

Esztergályozott butor berendezést és egyes butorokat készletbe is tartok.

RÉPÁTI VIZ hazánk legkitünőbb ásványvize, ujonnan érkezett friss tavaszi töltés

HAÁB és HEITZ és GÁL JÁNOS UTÓDA

főraktárában **SZÉKELYUDVARHELYT**

NAGYON MÉRSÉKELT ÁRBAN KAPHATÓ.

Dr Purjesz Zsigmond professzor a következőképpen nyilatkozik:

Bizonyítom, hogy a Répáti-savanyuvizet a nyakbántások hurutos bántalmái ellen ismételtén jó sikerrel alkalmaztam.

Dr Lengyel Béla m. kir. egyetemi tanár szakvéleménye a következő:

A K.-Impér Répáti-savanyuviz a jók között is a legjobbak közé tartozik, nemcsak mint élvezeti ital kitünő, hanem mint gyógyító ital is megbecsülhetetlen, stb. stb. Emésztési és vizeleti nehézségeknél, gyomor- és vesebajoknál, gyuladással, hólyag- és köszvényes bántalmak ellen stb. stb. felülmulthatlan.

Kapható továbbá minden előkelőbb vendéglőben.